

Wyrok z dnia 2 grudnia 2004 r., V CK 318/04

Uchwalenia statutu spółdzielni dokonują jej założyciele, natomiast późniejsze modyfikacje jego postanowień, dokonywane przez uprawniony organ spółdzielni, są zmianą statutu bez względu na skalę i zakres dokonywanych modyfikacji (art. 6 § 1 w związku z art. 12a § 1-3, art. 38 § pkt 10 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.).

Sędzia SN Iwona Koper (przewodniczący)

Sędzia SN Jan Górski

Sędzia SN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Jerzego N. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej przy Politechnice Ś. w G. o uchylenie uchwały, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 2 grudnia 2004 r. kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 listopada 2003 r.

uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo w zakresie żądania uchylenia dwóch uchwał zebrania przedstawicieli członków pozwanej Spółdzielni w następstwie uznania, że obie zostały podjęte przez organ pozwanej powstały z naruszeniem art. 37 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm. – dalej: "Pr.spółdz."), a więc są nieważne i jako niezgodne z prawem powinny być uchylone na podstawie art. 42 § 2 Pr.spółdz. Sąd podkreślił, że statut pozwanej obowiązujący od dnia 13 marca 1997 r. jest niezgodny z art. 37 § 1 Pr.spółdz., bo nie spełnia ustawowych wymogów pozwalających na powołanie takiego organu, który powziął

kwestionowane uchwały. Względy formalne uznał za skutkujące uchynieniem uchwał, których Sąd ten nie badał pod względem merytorycznym.

Apelację pozwanej Spółdzielni Sąd Apelacyjny oddalił, akcentując okoliczność, że statut pozwanej zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Katowicach w dniu 13 marca 1997 r., obowiązujący w chwili podejmowania zaskarżonych uchwał, w § 71 najwyższym organem Spółdzielni uczynił zebranie przedstawicieli, nie określając równocześnie liczby członków, której przekroczenie uzasadniałoby przejęcie przez ten organ kompetencji walnego zgromadzenia. Takie unormowanie statutowe Sąd odwoławczy ocenił jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym art. 37 § 1 Pr.spółdz., a spełnianie w tym zakresie wymogów przez poprzednio obowiązujący statut Sąd ten uznał za pozbawione znaczenia dla oceny później stanowionych statutów. (...)

Kasacja pozwanej oparta została na obu podstawach kasacyjnych. (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Należy zgodzić się ze stanowiskiem pozwanej Spółdzielni, że statut jest szczególną umową zawieraną przez założycieli spółdzielni, którzy potwierdzają przyjęcie statutu o określonej treści przez złożenie pod nim swoich podpisów, kształtując w ten sposób źródło ciągłego stosunku prawnego, trwającego przez czas istnienia spółdzielni. Wszelkie późniejsze modyfikacje treści statutu, bez względu na skalę i zakres dokonywanych w nim zmian, są więc w znaczeniu jurydycznym tylko zmianą dotychczasowego statutu. O takiej kwalifikacji modyfikacji postanowień statutowych przesądzają art. 12a § 1 i art. 38 § 1 pkt 10 Pr. spółdz., w których występuje pojęcie „zmian statutu”, bez ograniczeń skali i zakresu dokonywanej każdorazowo modyfikacji. W piśmiennictwie prezentowany jest trafny pogląd, że do zmiany statutu dochodzi wówczas, gdy w swej treści staje się on częściowo lub nawet całkowicie inny niż dotychczas, a zatem zmiana statutu może sprowadzać się bądź do zmiany tylko niektórych jego postanowień (nowelizacja) bądź do zastąpienia dotychczasowej wersji statutu całkowicie nową, zmienioną wersją. W razie dokonania zmian nawet w daleko idącym zakresie organ uprawniony do ich dokonania może jednocześnie postanowić o wydaniu jednolitego tekstu statutu według przyjętej przez siebie metody, a więc z zachowaniem dotychczasowej lub zastosowaniem nowej numeracji poszczególnych postanowień. W znaczeniu prawnym będzie to jednak zmiana statutu spółdzielni dokonana przez uprawniony do tego organ, a nie uchwalenie nowego statutu, bo uprawnienie do

uchwalenia statutu ustawodawca przyznał w art. 6 § 1 Pr.spółdz. wyłącznie założycielom spółdzielni na etapie jej tworzenia, a nie walnemu zgromadzeniu ani zebraniu przedstawicieli.

Trafnie stwierdziła więc skarżąca, że Sąd drugiej instancji błędnie zaniechał dokonania oceny pierwotnej wersji statutu pozwanej, a zwłaszcza § 35 i zakresu dokonanych zmian. Wprawdzie w aktach sprawy znajduje się postanowienie sądu rejestrowego w przedmiocie wpisu zmian, w określonych w jego sentencji postanowieniach statutu, które dokonane zostały uchwałą zebrania przedstawicieli z dnia 19 czerwca 1996 r., ale Sąd drugiej instancji nie dokonał oceny merytorycznego zakresu tych zmian, co w konsekwencji skutkuje niedostatkami niezbędnymi ustaleń. Brak ten nie pozwala na ocenę czasu, skali i zakresu zmian dokonanych w postanowieniach statutu pozwanej, w szczególności w przedmiocie dotyczącym zasad działania jej organów, poczynając od pierwotnej wersji statutu uchwalonego przez członków założycieli. Ten niedostatek ustaleń faktycznych czyni zasadnym zarzut kasacji naruszenia art. 37 § 1 Pr.spółdz. (...)

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 393¹³ k.p.c.).